

Viz MASARYK, T. G. *Cesta demokracie III.* Praha 1994, s. 232. Prezidentovo blahopřání dr. Šrobárovi k 60. narozeninám. *Národní osvobození* (4) 1927, č. 221, 11. 8., s. 1. Prezident republiky dr. Šrobárovi. *Lidové noviny* (35) 1927, č. 403, s. 5, 11. 8.

a – Adresováno: Pan Dr. Vavro Šrobár.

1 – Vavro Šrobár se narodil 9. 8. 1867.

VS

TGM

V. Šrobár T. G. Masarykovi
Bratislava, 1. září 1927

/158

Drahý pane prezidente,
srdečně Vám děkuju za gratulaci k šedesátce.¹ Dosud ji necítím; proto doufám, že budu moci ještě hodně pracovat za uskutečnění našich ideálů.

Časopis, jemuž chci dáti jméno „Hlas“, vyjde na 1. října. Přípravy administrační, redakční jsou už hotovy.²

Prosím Vás o připomenutou pomoc.

Srdečně Vás pozdravuje a značí se v hluboké úctě oddaný

Dr. Šrobár.

Bratislava, 1./IX. '27.

DOPIS

AÚTGM, f. T. G. Masaryk, sign. R-3, k. 396. Originál, rukopis.

1 – Viz Masarykův dopis z 8. 8. 1927, dok. č. 157. Vavro Šrobár oslavil 60. narozeniny 9. 8. 1927.

2 – Časopis Hlas vydával Vavro Šrobár v letech 1898–1904. Pokus o obnovení časopisu v roce 1927 se nezdařil.

LL

TGM

L. Labaj T. G. Masarykovi^a
Ružomberok, 5. října 1927

/159

Velavážený pán Prezident!

Od roku 1920, tj. od založení Všeodborového združenia slovenských kresťanských socialistov stojím na čele tohoto, v rámci Slovenskej ľudovej strany odborove organizovaného robotníckeho združenia.

Ako predseda tohoto robotníckeho združenia stále chodím po robotníckych zhromaždeniach a usilujem sa hospodárske a sociálne záujmy nášho slovenského robotníctva tak v továrni, ako aj na poli politickom chrániť a hájiť. Hlásam heslo „za Boha, národ a chlieb“ a tomuto primerane aj pracujem a kresťanské – slovensko národné a ľudské povedomie v tom slovenskom robotníkovi budím a pestujem. Slovom pracujem v prospech dobrej veci. Za túto národu a vlasti skutočne slúžiacu prácu veľmi často som bol českými četníkmi, českými fiškusmi a českými sudcami prenasledovaný a po súdoch prehánaný. Práve tak aj moji kluboví kolegovia.

Už som mnohokrát aj myslel – keďže som pri žiadnom našom úrade pravdy nenašiel – že som sa hádam len predsa musel proti celistvosti štátu previniť a následkom toho ma prenasledujú a skoro-skoro som sa s týmto odôvodnením aj uspokojil.

Dnes ale, Vysokovážený pane Prezidente, vidím opačný zjav, tj. štátu a národu rukoľapne škodiaci zjav a tento nielen že nie je súdmi trestaný, ale opačne, je keď aj nepriamo, ale je podporovaný.

Chodím totiž to aj po komunistických zhromaždeniach a na týchto sa reči jednotlivých komunistických rečníkov v takom smere vedú, ktorý je v zriadenom štáte vonkoncom nie prípustný.

„Čsl. republika je republikou kapitalistickou, preto ju neuznávame. – My komunisti do tých čias neprestaneme bojovať, kým túto kapitalistickú republiku nepovalíme. – Nám slnko od východu svieti, tam je naša sovietska republika. Slovenský nacionalizmus je len humbuk, kapitalistický kepienok,^b pod ktorým sa robotníctvo ohlupuje. My komunisti nie sme ani Česi, ani Slováci, my sme robotníci III. internacionály a bojujeme za povalenie dneskajších štátnych hraníc a za víťazstvo III. internacionály.“ Takéto a podobné protištátne výroky sa len tak roja z úst českých komunistov, ktorí len aby svoje pôsobenie na Slovensku odôvodnili, usilujú sa v tom slovenskom robotníkovi to slovenské povedomie udusiť, alebo ho aspoň zovšedniť.

V človekovi sa automaticky vzbudí otázka: je náš štát ešte štátom, keďže je v ňom dovolené takto hovoriť a to ešte zo strany takých ľudí, ktorí z tohoto štátu žijú? Nech by si len dakto dovolil v Taliansku, alebo v Maďarsku takto hovoriť proti štátu, iste by sa na 5–6 rokov dostal do chládku. U nás sa ale takýmto ľuďom ani vlas na hlavu nepohne.

Upozornili sme, vysokovážený pane Prezidente, na tieto zjavy aj naše úrady, ba dokonca aj naše ministerstvo spravodlivosti a vnútra a žiadali sme nápravu, a tu na naše najväčšie prekvapenie dostali sme takú odpoveď, z ktorej sme medzi riadkami asi vycítili, že je nemožné nápravu v tomto smere spraviť, lebo vraj socialisticko-komunistický blok stojí pod ochranou Hradu, tj. pane Prezidente, otvorene povedané, pod ochranou Vašou.

Ostali sme omráčení.

My, ktorým na srdci leží záujem republiky, nechceme tomuto veriť, že by ten Masaryk, ktorý pred prevratom tak túžil po oslobodení Slovákov, Čechov a Moravanov a ktorý toľko pracoval za utvorenie samostatnej a neodvislej čsl. republiky, aby ten Masaryk dnes podporoval živly, ktoré neuznávajú štát a neuznávajú národ. Opätujem, pane Prezidente, neveríme a nechceme tomuto veriť a predsa príznaky sú tu. Komunisti búria proti štátu a štát to trpí.

Pane Prezidente! Poznám Vaše šľachetné sociálne zmyšľanie a Váš súcit s chudobným, svoj každodenný chlebiček v potu tvári vyrábajúcim robotníkom, a viem, že mu chcete pomôcť, – cítim tak aj ja, ač práve som len jednoduchým vojakom v našom politickom živote – ale, pane Prezidente, myslím, že sa nemýlim, keď tvrdím, že sa dá chudobná trieda brániť aj pri uznaní našej republiky, a že neslobodno pripustiť, aby sa veci tak vyvinuly, aby si robotníctvo myslelo, že si na svojom biednom položení len tak pomôže, keď povalí štát.

Pane Prezidente, uvažujte, kde to povedie, keď sa budú veci takto vyvíjať ďalej! Nabádate, že sa cudzina oproti nášmu štátu istou nedôverou chová? Nemyslíte, pane Prezidente, že šírenie takýchto zásad naštrbí disciplínu nášho vojska?

Neverím, pane Prezidente, že by ste Vy, tak bystrého pochopu človek, toto nepredvídali. Tu musí byť iste nedorozumenie, alebo ste neinformovaný o takomto vývoji týchto vecí, alebo ste o nich zle informovaný. Iného východiska niet. Lebo ten Masaryk, ktorý k utvoreniu čsl. republiky v takej veľkej miere prispel, ten Masaryk nemôže trpieť, aby sa tá čsl. republika takto ľubovoľne podkopávala.

Pane Prezidente! Nechcem sa o týchto zjavoch ďalej rozpisovať, veď ich Vy musíte poznať, a preto končím len s tým,

že ak chcete, aby sa naša republika udržala, náprava prísť musí.^c

Ako úprimný Slováč, verný republikán a priateľ chudobného pracujúceho ľudu dovolil som si týchto pár riadkov, pane Prezidente, na Vašu ct[enú] adresu výlučne len v záujme nášho štátu odoslať a

keď prosím o povolenie, aby som ich aj v novinách uverejniť mohol, ostávam s prejavom najdokonalejšej úcty Vám oddaný

Ružomberok, 5. X. 1927.

Dr. Ľudevít Labaj,
poslanec a predseda Všeoborového združenia
slov[enských] kresť[anských] socialistov.

DOPIS

AÚTGM, f. T. G. Masaryk, sign. R (Strany), k. 405. Opis, strojopis.

AKPR, f. KPR, inv. č. 893/I, k. 102. Opis, strojopis.

AKPR, f. KPR, protokol T, sign. T 576/22, k. 96. Opis, strojopis.

a – Adresováno: Vysokováženému pánu T. G. Masarykovi, prezidentovi Čsl. Republiky v Topolčiankach.

b – Kepienok – záminka, plástik.

c – Podtrženo v textu.